

“Twee Kiwa’s, één kwaliteit”

Het Kiwa-keur is vanouds een vertrouwd beeldmerk op kranen en stortbakken in de Nederlandse huishoudens, net zoals het KEMA-keur op elektrische apparaten en vroeger het goedkeuringslabel van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen op allerhande gebruiksartikelen. Ook in de drinkwatersector was Kiwa een vertrouwenwekkend begrip. In en vanuit Rijswijk werden certificaties en keuringen gedaan, in Nieuwegein waren onderzoek en ontwikkeling op drinkwatergebied geconcentreerd. Duidelijkheid en rust, waar echter de laatste jaren volop beweging in kwam. De drinkwaterbedrijven vonden het niet meer vanzelfsprekend alle onderzoekgeld automatisch bij Kiwa te deponeren. Ineens was daar Wetsus in Leeuwarden. Kiwa kocht met Gastec een gas-poot. Het wegvallen van de binnengrenzen in Europa vroeg om bezinning op de toekomst. Laatste bericht: Kiwa is gesplitst (zie H₂O nr 17). Alle reden voor een gesprek met dr. Paul Hesselink, sinds 2003 algemeen directeur van Kiwa N.V., in zijn kantoor in Rijswijk, waar nieuwe fellere kleuren de huidige fase accentueren.

Wat staat er bij Kiwa te gebeuren?

“De naam Kiwa is de afkorting van Keurings-Instituut van Waterleiding Artikelen. Die naam geeft aan dat Kiwa destijds, in 1948, is opgericht voor certificeringdoeleinden. Later zijn daar alle andere activiteiten bijgekomen, zoals in 1972 het drinkwateronderzoek. Maar certificering is altijd de grootste activiteit van Kiwa gebleven, zowel qua aantal medewerkers als qua omzet. De laatste jaren is duidelijk geworden dat in Europa de binnengrenzen wegvallen, in ieder geval voor de levering van producten. De discussies over politieke eenwording, maar ook die over de levering van diensten, lopen daarbij achter. Voor Kiwa is één Europa al een feit. De leveranciers van producten willen bij voorkeur dat de certificeringen die zij hebben, overal erkend worden. Als Grohe op zijn kranen een Kiwa-keur heeft, zou dat keurmerk overal in Europa, maar het liefst ook daarbuiten, erkend moeten worden. Dus ook in Spanje, maar ook in de VS en in China. Daartoe moet het certificatiebedrijf minimaal een Europees bedrijf worden met zijn hoofdkantoor in Nederland, maar met vestigingen in tenminste alle grotere Europese landen, en ook daarbuiten.”

Certificeren jullie alleen waterleidingartikelen?

“Neen, dat veld is in de loop der jaren ontzettend verbreed. Hoofdgebieden zijn de bouw en infrastructuur, water en gas. Maar daarnaast ook zakelijke dienstverlening en zorg. Bouw en infrastructuur wil zeggen dat we alle materialen en grondstoffen die in die sectoren gebruikt worden certificeren. Veel KOMO-certificaten worden in werkelijkheid door Kiwa afgegeven. Uitzonderingen zijn houtconstructies en elektrische apparaten. Daar zijn andere instituten voor. Maar als je nu op een stekker kijkt, zie je daarop een bonte verscheidenheid aan keurmerken staan. Dat zal niet zo blijven. Er zullen grote internationale keuringsinstituten komen met internationale erkende keurmerken. In Europa willen wij op ‘onze’ certificatiege-

bieden nummer 1 of 2 worden. Met onze kennisbedrijven willen we in Europa tot de top-3 behoren en wereldwijd tot de top-5. Daar is een goed plan voor nodig, dat vraagt extra investeringen.”

“Onze aandeelhouders zijn vanouds de Nederlandse drinkwaterbedrijven. In eerste instantie waren die voorstander van het intact houden van het Kiwa als één geheel. Begin dit jaar kwam daar echter de discussie op gang of het gezien de publieke taak van de drinkwaterbedrijven en de in de wet vastgelegde positionering als overheidsbedrijf, wel juist was om met name de investeringen voor het certificatiebedrijf dat grotendeels buiten de watersector werkzaam is, voor eigen rekening te nemen. Eind mei werd formeel besloten om het Kiwa per 1 juli te splitsen in twee bedrijven: Kiwa N.V., het certificatiebedrijf, dat ook gasonderzoek doet en trainingen verzorgt, en Kiwa Water Research, dat het wateronderzoek verricht. Het laatste blijft eigendom van de waterleidingbedrijven. Voor Kiwa N.V. is een nieuwe eigenaar gezocht. Dat is uiteindelijk ABN AMRO Participaties B.V. geworden, de investeringsmaatschappij van de bank.”

Hoe vind je in zo’n korte tijd een nieuwe eigenaar?

“Half maart is het voorgenomen besluit tot splitsing genomen. We hebben met behulp van externe adviseurs een inventarisatie gemaakt van mogelijke en passende geïnteresseerden. Belangrijk was daarbij dat deze niet alleen voldoende geld op tafel zouden leggen, maar vooral ook het ondernemingsplan, waarin de zelfstandige ontwikkeling voor de komende vijf jaar was aangegeven, zouden onderschrijven. Van een lange lijst zijn we tot een korte lijst gekomen. De executiecommissie uit de Vergadering van Aandeelhouders heeft die lijst verder ingekort en uiteindelijk een aantal gegadigden om een definitief bod gevraagd. Een veiling bij opbod zou je kunnen zeggen. Onafhankelijk daarvan heeft de VEWIN namens de waterleidingbedrijven

een waardebeoordeling van Kiwa N.V. laten opstellen om het bod te kunnen toetsen. Het bod van AAC lag boven die waardebeoordeling. Doel is om nu de vergroting en de uitbouw van het Kiwa te gaan realiseren.”

Is daar een termijn voor vastgelegd?

“Participatiemaatschappijen als AAC houden bedrijven meestal vier tot zeven jaar in bezit, eventueel langer als langer investeren een grotere waardeverhoging oplevert. Niet geld verdienen door een bedrijf zo snel mogelijk te strippen en de waardevolle onderdelen snel duur te verkopen, maar geld verdienen door te investeren in vergroting en modernisering van een bedrijf en het pas daarna te verkopen. Dat past bij onze situatie, bij onze kracht en onze ambitie. Wij willen een groter marktaandeel krijgen. Op elke kraan in Europa mag van ons een Kiwa-keur komen te staan. We hebben nu zo’n 15 kantoren in zes landen in Europa: Nederland, België, Duitsland, Engeland, Italië en Zweden. Dat moeten minimaal twaalf landen worden, zeker elk welvarend EU-land hoort daarbij. Daarnaast wil Kiwa vestigingen in aangrenzende landen die zich sterk aan het ontwikkelen zijn, zoals Turkije. Maar ook vestigingen in de rest van de wereld, waar de ontwikkeling nog harder gaat. In augustus opende Kiwa het eerste bedrijf in China.”

Worden al die certificatievestigingen hetzelfde?

“Neen. Laboratoria voor testwerk zijn duur. Die concentreer je in enkele landen. Audits uitvoeren is een ander verhaal. Dat gebeurt in ieder land ter plaatse. Dat is ook de basis voor je lokale en regionale bekendheid. Specialistische onderzoeken worden ook geconcentreerd. Zo hebben we in Nederland het laboratorium gespecialiseerd in gas en water, in Duitsland in bouwgrondstoffen, in Italië en Engeland in speciale gastesten. Van de 625 medewerkers, die Kiwa telde, werken nu 125 bij Kiwa Water Research en 500 bij Kiwa N.V. In die laatste sector verwachten we dit jaar een omzet van 55 miljoen euro. Onze ambitie is om in 2010 een bedrijf te hebben met 1.000 medewerkers en 150 miljoen euro omzet. Dat betekent vaart maken. Die vaart hebben we steeds in het proces gehad en die moeten we vasthouden. De laatste drie jaren zat er een behoorlijke groei in het bedrijf, de besluitvorming over de toekomst is snel verlopen, de transactie eveneens. Bij snelle duidelijkheid is iedereen gebaat. Zeker de medewerkers. We hielden hen voortdurend, soms wel wekelijks, van de ontwikkelingen op de hoogte. Ook de ondernemingsraad stemt volledig met de nieuwe koers in.”

Hoe sta je zelf in dit proces?

“Ik kon met beide opties, bijeenhouden en splitsen, goed leven. Emotioneel meer met het eerste, rationeel meer met het tweede. Zelf heb ik in mijn loopbaan op beide terreinen gewerkt, zowel onderzoek als certificering. Met beide voel ik me ook zeer verbonden. Ze zijn echt leuk. Ik ben nu 47, in 1959 in Raalte geboren. Ik heb in Groningen biochemie en biotechnologie gestudeerd,

ben daar vervolgens gepromoveerd op een biotechnologisch onderzoek bij Bernard Witholt, die nu hoogleraar is aan de Eidgenössische Technische Hochschule in Zürich. Mijn eerste baan was bij TNO. Ik begon daar als fermentatietechnoloog en eindigde na zeven jaar als manager van de divisie milieutechnologie. Bij het Zwitserse Societé Generale de Surveillance maakte ik kennis met testen, meten en certificeren. Eerst als hoofd laboratorium en inspecties, later als landenmanager. Daar heb ik veel bestuurlijke ervaring en landenkennis opgedaan. Nadat ik ook daar zeven jaar gewerkt had, ben ik in 2003 in dienst van het Kiwa gekomen, waar beide soorten activiteiten plaatsvinden. Ik vond het een uitdaging om dit bedrijf in deze nieuwe ontwikkeling een nieuwe vaart te geven en internationaal te maken."

Verandert er iets bij Kiwa Water Research?

"Op termijn zal de naam wijzigen om verwarring te voorkomen. Inhoudelijk verandert er niet veel. In het verleden hadden we al een koers uitgezet waarbij het bedrijf een bredere basis kreeg dan alleen de BTO-overeenkomst met de waterleidingbedrijven. We zijn intensief gaan samenwerken met buitenlandse collega's, vooral in EU-projecten. Daardoor is enerzijds veel kennis

naar Nederland gestroomd, anderzijds zijn we erin geslaagd de eigen positie te versterken. Wij leiden nu bijvoorbeeld het samenwerkingsverband TECHNEAU met meer dan tien vooraanstaande collega-instituten, waaronder het Duitse TZW en het Engelse WRc. In de rest van de wereld hebben we vooral bilaterale samenwerkingsprojecten. In Shanghai zijn we bezig met het opzetten van een instituut à la Kiwa. In Israël werken we aan een groot project om de beveiliging van de waterleidingbedrijven te verbeteren. In Cincinnati (USA) werken we met een lokaal drinkwaterbedrijf aan de toepassing van lagedruk UV-behandeling. In Singapore aan het sluiten van de waterkringloop met diverse soorten membraan-technologie. Dit soort activiteiten willen we verder uitbouwen, soms met Nederlandse drinkwaterbedrijven, zoals Waternet, DZH of Evides, als projectpartner."

Richten jullie je ook op andere watersoorten?

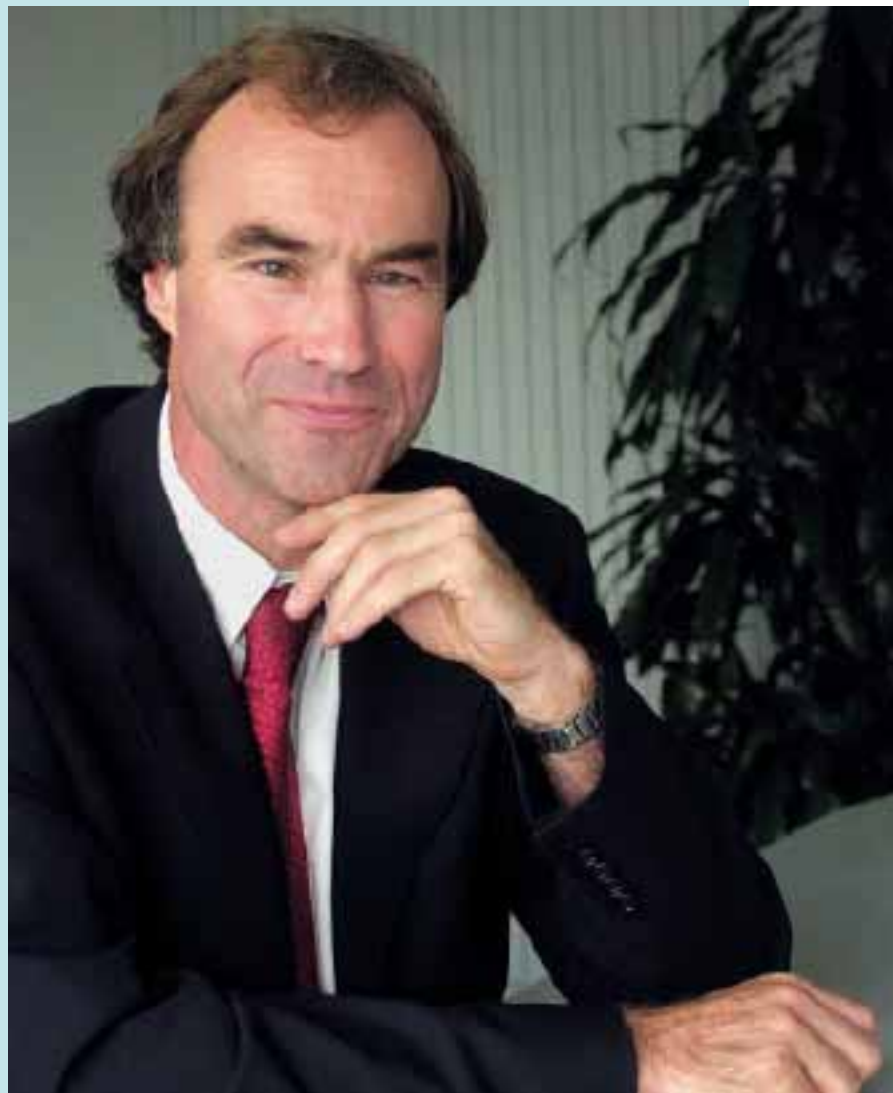
"Wij adviseren nu via Kiwa Industrie en Water de chemische industrie, de papierindustrie, de aardappelverwerkers en waterbedrijven met industriële activiteiten. Naast het BTO kennen

we inmiddels het OnderzoeksProgramma Industrie en Water. Ecologisch onderzoek was vroeger vooral op verdroging door waterwinning gericht, nu ook op de ontwikkeling van wetlands en het maken van inrichtingsplannen, mede voor de drinkwatervoorziening."

Sluiten jullie de waterketen?

"Bijna. De volledige stap hebben we echter nog niet gezet. Met de mechanische en biologische zuivering van afvalwater houden we ons nog niet bezig. Dat is een heel ander werkterrein. Kiwa houdt zich wel bezig met de polishing van effluent. Daar zit je al op het grensvlak met de bereiding van drinkwater uit oppervlaktewater. Je moet de verschillen in beide sectoren ook niet onderschatten. Heel langzaam kruipt de technologie op allerlei gebied naar elkaar toe. Chemische en biologische kwaliteitseisen worden aangescherpt. Maar iets als het overstorten van rioolwater op oppervlaktewater is in de drinkwatersector volkomen ondenkbaar. Ook op het gebied van kwaliteitsborging

"Bij verandering vaart maken"

Paul Hesselink

en procesbewaking zijn de verschillen nog groot."

Hoe heb je de komst van Wetsus ervaren?

"Tot ruim een jaar geleden heb ik niet kunnen zien wat de bedoeling was. Moest er werkgelegenheid naar het noorden toe in de vorm van een nieuw gesubsidieerd waterinstituut? Inmiddels hebben we een convenant tot samenwerking met Wetsus gesloten. Er is een TTI-Watertechnologie in oprichting als gezamenlijk initiatief, waar ook Kiwa bij betrokken is en veel materiaal voor heeft aangedragen. Dat lijkt erkend te gaan worden. Wetsus gaat daarin op. Kiwa wordt participant op enkele van haar werkgebieden en komt in het bestuur. Dit TTI-W zal meerdere vestigingskernen kennen waarvan Nieuwegein er één is. Als de goedkeuring rond is, verwacht het TTI-W jaarlijks vijf tot zeven miljoen euro van het Rijk te krijgen voor wetenschappelijk onderzoek dat producten moet opleveren die in de praktijk toepasbaar zijn. Ze moeten exportmogelijkheden opleveren of ze moeten voordelen voor Nederland zelf bieden, bijvoorbeeld bij het voldoen aan de KRW of aan de millenniumdoelen van de Verenigde Naties. Typisch projecten waarbij pragmatisme bij de uitvoering nodig is om niet te verzanden in juridisch of wetenschappelijk gehakketak. En juist kwaliteit in dat toepassingsgerichte is al bijna 60 jaar de kracht van Kiwa. Of het er nu één was of dat het er van nu af aan twee zijn."

Maarten Gast